

Міжнародний гуманітарний університет
Інститут права, економіка та міжнародних відносин
Кафедра міжнародного права та порівняльного правознавства

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор

Міжнародного гуманітарного
університету
доц. Громошенко К.В.

«20» 08

20 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Муніципальне право

Рівень вищої освіти

початковий рівень (короткий цикл) рівень вищої освіти

Ступінь вищої освіти

(назва рівня вищої освіти)

молодший бакалавр

Спеціальність

(назва ступеня вищої освіти)

293 «Міжнародне право»

(код та найменування спеціальності)

Освітня програма

«Міжнародне право»

(найменування освітньої програми)

Викладачі	к.ю.н., доцент Качурінер В.Л.
Профайл викладача	https://publons.com/researcher/2934691/victoria-kachuriner/ https://orcid.org/0000-0003-2553-5071
Контактний тел.	097-533-66-40
E-mail:	kachuriner22@ukr.net
Сторінка курсу у Google Classroom	https://classroom.google.com/c/MjY5NTMzMjYxNjg4
Консультації	Очні – кожен вівторок з 12.20-13.20 Онлайн-консультації – viber, zoom – за замовленням студентів.

Силабус розглянуто та прийнято на засіданні кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства
Протокол № 1 від 7 серпня 2020 р.

В.о. завідувача кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства доц. Цуркану С.І.

Перевірено: Гарант освітньої програми доц. Андрейченко С.С.

Перевірено: Начальник навчального відділу доц. Райчева Л.І.

Погоджено: Проректор з науково-педагогічної роботи проф. Гончарук А.Г.

1. Анотація до курсу

Програма вивчення навчальної дисципліни «**Муніципальне право**» є необхідною для вивчення у вищих навчальних закладах, оскільки у результаті її вивчення студенти отримують як теоретичні, так і практичні знання щодо основ побудови місцевого самоврядування в Україні, порядку формування а функціонування органів влади на місцях.

Дисципліна (модуль) «**Муніципальне право**» має міждисциплінарний характер. Вона інтегрує відповідно до свого предмету знання з інших освітніх і наукових галузей: юридичних, економічних, географічних, політологічних, соціологічних, тощо. Опанування курсу передбачає слухання лекцій, роботу на семінарських заняттях, виконання практичних завдань, та самостійну роботу.

Семінари та практичні заняття проводяться з метою:

- допомогти слухачам поглибити свої знання з найбільш важливих теоретичних положень курсу;
- краще засвоїти якісні зміни та оновлення, що відбуваються на рівні місцевого самоврядування на сучасному етапі;
- привити слухачам комплекс практичних знань та навичок;
- глибше вивчити останні зміни та доповнення, внесені в чинне конституційне законодавство, виробити в слухачів вміння вірно застосовувати його норми до конкретних правових ситуацій.

Основною метою самостійної роботи студентів є глибоке всебічне оволодіння матеріалом, розвиток в них навиків роботи з книгою, в тому числі, з основною та додатковою літературою, а також нормативними актами, вміння узагальнювати практичні результати, готувати довідки, доповіді, реферати та інше.

2. Мета та цілі курсу

Мета навчальної дисципліни «Муніципальне право»

Основною метою вивчення дисципліни є формування вміння правильно оцінювати конкретні конституційно-правові явища, знати та вміти правильно застосовувати відповідне конституційне та муніципальне законодавство.

Цілі

Головними цілями та завданнями навчальної дисципліни є: розкриття сутності та соціального призначення державних і правових явищ у державі; формування уявлень про функціонування та розвиток місцевого самоврядування; надання знань про основні поняття, категорії, інститути місцевого самоврядування; навчити студентів аналізувати зміст Конституції України та інших нормативно-правових актів; вміло користуватися джерелами конституційного права; привити студентам навички самостійного узагальнення досвіду роботи органів місцевого самоврядування та інше.

Вивчення студентами-юристами курсу сприяє оволодінню іншими навчальними дисциплінами і професійному формуванню в цілому. Разом з тим цей курс сприяє правосвідомості і правовій культурі, формуванню національної ідеології, поваги до Конституції, законів, до держави, державних символів та інших інститутів держави.

3. Формат курсу

Вивчення студентами-юристами курсу «Муніципальне право» сприяє оволодінню іншими навчальними дисциплінами і професійному формуванню в цілому. Разом з тим цей курс сприяє правосвідомості і правової культури, формуванню національної ідеології, поваги до Конституції, законів, до держави, державних символів та інших інститутів держави.

Основними організаційними формами вивчення дисципліни (модулю) «Муніципальне право» є: лекції, практичні заняття, самостійна робота, виконання індивідуальних завдань та контрольні заходи – презентації, тести, іспит.

Для засвоєння знань і формування вмінь, що передбачаються внаслідок вивчення дисципліни (модуля) «Муніципальне право» можуть бути використані такі форми індивідуальних завдань: підготовка рефератів, аналітичних доповідей, проектів управлінських рішень (програм, постанов, розпоряджень тощо).

Самостійна робота є основним засобом засвоєння слухачами навчального матеріалу в час, вільний від аудиторних занять. Вона передбачає опрацювання монографій та інших наукових праць, підручників, навчальних і методичних посібників, вивчення та ознайомлення з положеннями законодавчих та інших нормативно-правових актів, матеріалів, отриманих засобами інформаційних технологій тощо.

Презентації є певним підсумковим засобом контролю формування знань і засвоєння вмінь щодо розробки програмних і нормативно-правових актів з актуальних питань публічної сфери та державотворення.

Іспит є підсумковою формою контролю засвоєння знань і формування вмінь, передбачених внаслідок вивчення дисципліни.

Форма підсумкового контролю – оцінка за результатами поточного та підсумкового контролю.

4. Результати навчання

У процесі реалізації програми дисципліни МП формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність до розуміння причинно-наслідкових зв'язків й уміння їх використовувати у професійній діяльності.

ЗК 2. Здатність до аналітичних та управлінських здібностей.

ЗК 5. Здатність пропонувати та обґрунтовувати власну позицію.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел за допомогою використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність до критичного аналізу та оцінки сучасних досягнень у сфері права.

ЗК 10. Здатність до генерування нових ідей при вирішенні практичних завдань.

ЗК 11. Здатність репрезентувати результати власної наукової та професійної діяльності та аргументовано їх обстоювати.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК 1. Знання історичних та політичних процесів розвитку держави, права, окремих правових систем, системи міжнародних відносин.

ФК 5. Уміння самостійно здійснювати наукові дослідження актуальних проблем у сфері міжнародного права, порівняльного правознавства, національного права, визначати нерозроблені або недостатньо розроблені наукові проблеми, готувати та здійснювати публічну апробацію результатів досліджень.

ФК 6. Уміння надавати юридичні висновки й консультації з питань міжнародного права, національного права України та інших держав.

ФК 9. Знання у сфері порівняльного правознавства; розуміння ролі порівняльного цивільного права, порівняльного кримінального права, порівняльного конституційного права, порівняльного судового права для сучасного правозастосування у відповідній сфері.

ФК 10. Здатність застосовувати набуті знання та вміння в практичних ситуаціях, розв'язувати задачі і проблеми у відповідній сфері права, у тому числі міжнародного права.

Навчальна дисципліна МП забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

РН 2. Демонструвати знання норм матеріального та процесуального вітчизняного та зарубіжного права (конституційного, цивільного, кримінального, адміністративного).

РН 8. Демонструвати знання щодо захисту прав та законних інтересів фізичних осіб у міжнародній, іноземних та вітчизняній національних юрисдикціях.

РН 9. Аналізувати джерела міжнародного публічного права, джерела права у правових системах сучасного світу, джерела міжнародного приватного права.

РН 11. Пропонувати інструменти захисту інтересів України у різних сферах.

РН 12. Демонструвати здатність до подальшого навчання.

РН 14. Проводити власні дослідження у сфері міжнародного публічного права, порівняльного правознавства, міжнародного приватного права.

РН 16. Сприяти здійсненню ідеї верховенства права у державі.

РН 18. Аналізувати концептуальні підходи щодо вирішення проблем міжнародного та національного права.

РН 21. Діяти самостійно та у команді, самостійно приймати рішення, бути лідером.

5. Обсяг курсу

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)	
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття
4	120	28 / 10	28 / 8
			Самостійна робота
			64 / 102

6. Ознаки курсу

Рік викладання	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
2021 - 2022	2	3	обов'язкова

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи онлайн навчання на базі **Google Classroom**. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

8. Політики курсу

Засвоєння знань та здобуття практичних вмінь з навчальної дисципліни «Місцеве самоврядування» здійснюється в процесі відвідування лекцій та підготовки до семінарських занять. В ході лекцій студенти освоюють усний матеріал, який викладається лектором та коротко записують його, виділяючи основну інформацію.

Семінарські заняття є продовженням лекційного курсу, на них отримані знання конкретизуються, закріплюються, деталізуються.

До кожного семінарського заняття передбачені практичні завдання, які необхідні для виробітки навиків, вмінь, прийомів та способів застосування теоретичних знань, отриманих на лекціях та семінарських заняттях. Таким чином застосовуються *методи готових знань* (студенти пасивно сприймають подану викладачем інформацію, запам'ятовують, а в разі необхідності відтворюють її) та *дослідницький метод*, що передбачає активну самостійну роботу студентів при засвоєнні знань: аналіз явищ, формулювання проблеми, висунення і перевірка гіпотез, самостійне формулювання висновків, який найбільш повно реалізується в умовах проблемного навчання.

Пояснювальний метод застосовується разом з *репродуктивним методом навчання*. Викладач не тільки повідомляє певні факти, але й пояснює їх, домагаючись осмислення, засвоєння студентами, які засвоюють матеріал на рівні розуміння і запам'ятовування, а також застосування на практиці.

При проведенні практичних занять викладач може використовувати такі форми навчання: вільне обговорення питань плану заняття в академічній групі; пояснення, індивідуальна співбесіда з кожним студентом; виконання письмових, в тому числі контрольних, робіт; заслуховування доповідей, повідомлень, рефератів з найбільш складних питань та їх подальше колективне обговорення в групі та ін.

Студент повинен орієнтуватися в чинному законодавстві, в т.ч. на рівні актів Конституційного Суду України та відповідних підзаконних нормативно-правових документів, застосовувати необхідні конституційно-правові акти та акти органів місцевого самоврядування.

Підсумковою формою контролю знань є іспит, який має на меті перевірити теоретичні знання та вміння застосовувати їх, вирішуючи конкретні завдання, а також уміння студентів самостійно працювати з науковою та навчальною літературою. До іспиту допускаються ті студенти, які відпрацювали всі пропущені заняття, виправили незадовільні оцінки, отримані на практичних заняттях, набрали мінімальну кількість балів і успішно здали змістовні модулі.

9. Схема курсу

№.№	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) / Формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання	Кількість годин	
						денне	заочне
1	<p>Змістовий модуль 1. «Загальні засади муніципального права»</p> <p>Тема 1. Історичні джерела становлення і розвитку місцевого самоврядування в Україні. Муніципальне право як галузь права та навчальна дисципліна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Муніципальне право в античних державах українського Причорномор'я. 2. Виникнення і поширення територіальних сусідських громад у східних слов'ян у VIII-IX ст. 3. Магдебурзьке право та його вплив на розвиток місцевого самоврядування в Україні. 4. Муніципальне право наприкінці XVII ст. – початку XX ст. 5. Українізація місцевого самоврядування 20-ті рр. XX ст. 6. Формування системи місцевого самоврядування у незалежній Україні. 	Лекція	Конспект лекцій	1-2	Опрацювати рекомендовану літературу.	4 акад. год.	1 акад. год.
		Семінарське заняття	Тестові завдання, доповіді студентів		Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття. Виконати завдання до самостійної роботи. Підготуватися до тестової роботи.	4 акад. год.	1 акад. год.

	<p>7. Поняття, предмет та методи муніципального права.</p> <p>8. Муніципально-правові норми та муніципально-правові інститути.</p> <p>9. Система муніципального права.</p>	Лекція	Конспект лекцій		
2	<p>Тема 2. Поняття та сутність місцевого самоврядування</p> <p>1. Місцеве самоврядування як важливий елемент конституційного ладу.</p> <p>2. Характеристика ЗУ «Про місцеве самоврядування».</p> <p>3. Поняття і система місцевого самоврядування.</p> <p>4. Концепції місцевого самоврядування.</p> <p>5. Ознаки місцевого самоврядування.</p> <p>6. Принципи місцевого самоврядування в Україні.</p> <p>7. Функції місцевого самоврядування.</p> <p>8. Гарантії місцевого самоврядування в Україні.</p>	<p>Лекція</p> <p>Семінарське заняття</p>	<p>Конспект лекцій</p> <p>Презентації, доповіді студентів.</p> <p>Тестові завдання</p>	<p>1-2</p> <p>Опрацювати рекомендовану літературу.</p> <p>Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу.</p> <p>Підготувати відповіді на семінарське заняття.</p> <p>Виконати завдання до самостійної роботи.</p> <p>Підготуватися до тестової роботи.</p>	<p>4 акад. год.</p> <p>1 акад. год.</p> <p>4 акад. год.</p> <p>1 акад. год.</p>
3	<p>Тема 3. Правові основи місцевого самоврядування в Україні</p> <p>1. Матеріальна основа місцевого самоврядування.</p> <p>2. Фінансова основа місцевого самоврядування.</p> <p>3. Соціальна основа місцевого самоврядування.</p> <p>4. Територіальна основа місцевого самоврядування.</p> <p>5. Загальні принципи належного врядування.</p> <p>6. Зарубіжний досвід територіальної організації місцевого самоврядування.</p>	<p>Лекція</p> <p>Семінарське заняття</p>	<p>Конспект лекцій</p> <p>Доповіді студентів, тестування</p>	<p>1-10</p> <p>Опрацювати рекомендовану літературу.</p> <p>Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу.</p> <p>Підготувати відповіді на семінарське заняття.</p> <p>Виконати завдання до самостійної роботи.</p> <p>Підготуватися до тестування.</p>	<p>4 акад. год.</p> <p>2 акад. год.</p> <p>4 акад. год.</p> <p>- акад. год.</p>
Змістовий модуль 2. «Компетенція, повноваження та організація роботи органів місцевого самоврядування та міжнародні стандарти»					
4	<p>Тема 4. Організація роботи представницьких органів і посадових осіб місцевого самоврядування</p> <p>1. Правовий статус і будова місцевих рад.</p>	Лекція	Конспект лекцій	<p>1-10</p> <p>Опрацювати рекомендовану літературу.</p>	<p>4 акад. год.</p> <p>1 акад. год.</p>

	<p>2. Функції та компетенція місцевих рад. 3. Форми та методи діяльності місцевих рад. 4. Організація роботи постійних і тимчасових комісій місцевих рад. 5. Апарат місцевої ради і організація його роботи. 6. Служба в органах місцевого самоврядування. Організація роботи сільського, селищного, міського голови, секретаря ради, голови обласної, районної ради та його заступників. 7. Організація роботи органів самоорганізації населення.</p>	Семінарське заняття	Презентації, доповіді студентів. Тестові завдання.		Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття. Виконати завдання до самостійної роботи. Підготуватися до тестової роботи.	4 акад. год. 2 акад. год.
5	<p>Тема 5. Організація роботи депутатів місцевих рад. Організація роботи виконавчих органів місцевих рад 1. Організація підготовки і проведення виборів депутатів місцевих рад. 2. Організація роботи депутатів місцевих рад у радах. 3. Депутатські запити, звернення, запитання, порядок їх внесення і розгляд. Гарантії діяльності депутатів місцевих рад. 4. Порядок формування і будова виконавчих комітетів місцевих рад. Форми і методи роботи виконавчих комітетів місцевих рад. 5. Організація роботи апарату виконавчих комітетів. Система, будова, порядок утворення та форми роботи відділів, управлінь, комісій та інших виконавчих органів рад. 6. Функції та компетенція виконавчих органів місцевих рад.</p>	Лекція	Конспект лекцій	1-10	Опрацювати рекомендовану літературу. Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття. Виконати завдання до самостійної роботи. Підготуватися до тестової роботи.	4 акад. год. 1 акад. год. 4 акад. год. 2 акад. год.
6	<p>Тема 6. Розпорядчі документи органів місцевого самоврядування. Форми реалізації громадянами права на участь в управлінні місцевими справами 1. Організаційно-розпорядчі документи місцевої ради. 2. Порядок підготовки та ухвалення радою рішень. 3. Організація і проведення слухань в постійних комісіях ради. 4. Форми реалізації громадянами права на участь в управлінні місцевими справами.</p>	Лекція	Конспект лекцій	1-10	Опрацювати рекомендовану літературу. Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття.	4 акад. год. 1 акад. год. 4 акад. год. 2 акад. год.

	<p>5. Форми співпраці депутатів з громадськими об'єднаннями та ЗМІ.</p> <p>6. Интернет в роботі депутата.</p>			<p>Виконати завдання до самостійної роботи..</p>	1 акад. год.
7	<p>Тема 7. Місцеве самоврядування як принцип функціонування демократичного суспільства</p> <p>1. Правова природа міжнародних стандартів місцевого самоврядування</p> <p>2. Європейська хартія місцевого самоврядування</p> <p>3. Всесвітня декларація місцевого самоврядування</p> <p>4. Європейська типова конвенція про основні принципи транскордонного співробітництва між територіальними органами або органами влади.</p> <p>5. Інші європейські стандарти місцевого самоврядування.</p>	Лекція	Конспект лекцій	Опрацювати рекомендовану літературу.	4 акад. год.
		Семінарське заняття	Законспектувати питання, доповіді студентів.	<p>Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу.</p> <p>Підготувати відповіді на семінарське заняття.</p> <p>Виконати завдання до самостійної роботи..</p>	4 акад. год.

10. Система оцінювання та вимоги

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни «Муніципальне право» здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Міжнародному гуманітарному університеті». Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою.

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль та тестування.

Форма контролю: екзамен.

Рівень знань оцінюється:

«відмінно» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обгрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

«добре» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

«добре» С - від 74 до 81 балів – Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обгрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

«задовільно» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

«задовільно» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

«незадовільно з можливістю повторного складання» FX – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Підсумкова (загальна оцінка) курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за усіма видами робіт, зазначені у таблиці нижче.

Виконання навчальних завдань і робота за дисципліною має відповідати вимогам «Положення про академічну доброчесність у Міжнародному гуманітарному університеті» (затверджене ректором наказом № 112 від 01.11.2018 року).

**КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ
ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЗАЛІКУ / ІСПИТУ
КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ
ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

<i>Денна форма навчання</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
I. Обов'язкові			
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до семінарських (практичних) занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час семінарських (практичних) занять	40
Виконання модульних завдань			
1.2. Підготовка до модульного контролю знань	-//-	Перевірка правильності виконання модульних завдань	15 за 1-й модуль 20 за 2-й модуль 15+20 = 35
Виконання завдань для самостійного опрацювання			

1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Разом балів за обов'язкові види РС			
85			
II. Вибіркові			
Виконання індивідуальних завдань			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	5
2.2. Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій, судової практики тощо	-//-	Перевірка та обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР	5
2.3. Інші види індивідуальних завдань	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР	5
Разом балів за вибіркові види РС			
15			
Всього балів за РС			
100			

<i>Заочна форма навчання</i>			
Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
I. Обов'язкові			
За виконання модульних (контрольних) завдань			
1.1. Підготовка до модульного контролю знань	Відповідно до розкладу	Перевірка правильності виконання модульних завдань	1 x 70 = 70
Разом балів за обов'язкові види СРС			
70			
II. Вибіркові			
Виконання індивідуальних завдань (за бажанням студента)			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	10
2.2. Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій, судової практики тощо	-//-	Перевірка та обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР	10
2.3. Інші види індивідуальних завдань	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР	10

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

Разом балів за вибіркові види СРС

30

Всього балів за РС

100

Підсумковий контроль знань по даній дисципліні проводиться у формі *письмового іспиту* за екзаменаційними білетами, кожен з яких включає 3 питання. Питання, що включаються до екзаменаційних білетів є вузловими, узагальненими, комплексними, потребують творчого підходу при побудові відповіді та уміння синтезувати отримані знання.

Питання до екзаменаційних білетів формуються в межах змісту програми дисципліни, але не мають дублювати програмні питання. Програмні питання доводяться до студентів на початку навчального семестру.

Підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється з урахуванням результатів оцінювання поточної роботи в семестрі та результатів іспиту за 100-бальною системою.

11. Рекомендована література

Основна:

1. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні : підручник : рекомендовано МОН України / за ред. С. Г. Серьогіної ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". 2-ге вид., переробл. та доповн. Харків : Право, 2011. 360 с.
2. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні : підручник : рекомендовано МОН України / за ред. С. Г. Серьогіної ; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. Харків : Право, 2005. 256 с.
3. Закон України про місцеве самоврядування в Україні. *Відом. Верховної Ради України*. 1997. № 24. С. 379–429.
4. Закон України про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів. *Відом. Верховної Ради України*. 2004. № 30-31. Ст. 382.
5. Закон України про вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів. *Відом. Верховної Ради України*. 1998. № 3-4. С. 15.
6. Закон України про місцеві державні адміністрації. *Відом. Верховної Ради України*. 1999. № 20-21. С. 190.
7. Закон України про органи самоорганізації населення. *Відом. Верховної Ради України*. 2001. № 48. Ст. 254.
8. Закон України про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування. *Уряд. кур'єр*. 1997. 24 лип.
9. Закон України про службу в органах місцевого самоврядування. *Офіц. вісник України*. 2001. № 6. С. 6-47.
10. Закон України про статус депутатів місцевих рад. *Відом. Верховної Ради України*. 2002. № 40. Ст. 290.

Допоміжна:

1. Баймуратов М. О. Місцеве самоврядування як загальний спадок людської цивілізації та важливий феномен сучасного світового конституціоналізму. *Вісник Маріупольського державного університету*. Сер. Право : зб. наук. праць. 2011. Вип. 1. С. 57-65.
2. Волошина Я. Місцеве самоврядування: теорії походження та їх реалізації. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 3. С. 117-122.
3. Іванський А. Й. Місцеве самоврядування та захист майнових прав територіальної громади : монографія. Одеса : Гельветика, 2019. 232 с.
4. Калінкін А. С. Місцеве самоврядування як форма втілення конституційної децентралізації: проблеми визначення та інтерпретації. *Держава і право*. Сер. Юридичні і політичні науки. 2015. Вип. 71. С. 315-325.

5. Любченко П. Народовладдя та місцеве самоврядування: сутність і взаємообумовленість розвитку. *Право України*. 2019. № 10. С. 195-214.
6. Місцеве самоврядування та суспільні комунікації : навч. посібник / авт. кол. : О. М. Руденко, С. В. Штурхецький, Н. В. Ткаленко та ін. ; Чернігів. нац. технолог. ун-т. Київ : Кондор, 2016. 130 с.
7. Муніципальне право України / За ред. В.Ф. Погорілка, О.Ф. Фрицького. К.: Юрінком Інтер, 2015.
8. Сарнецька Я. А. Місцеве самоврядування: еволюція сутності та статусу. *Економіка та держава*. 2019. № 8. С. 87-92.
9. Серьогін В. Децентралізація і місцеве самоврядування у контексті зміцнення народовладдя в Україні. *Право України*. 2019. № 10. С. 158-174.
10. Тетарчук І.В. Муніципальне право України. К.: ЦУЛ, 2017.

Інформаційні ресурси:

http://portal.gada.gov.ua	Офіційний веб-сайт Верховної Ради України
http://www.kmu.gov.ua	Урядовий портал України
http://partnerstvo.com.ua/	Закони України
http://www.uapravo.net/	Законодавство України
http://pravoznavec.com.ua	Правознавець: Електронна бібліотека юридичної літератури
http://www.urist.in.ua/	Український юридичний форум
http://yurist-online.com/uslugi/yuristam/knigi/	Книги та підручники з права України
http://www.nbuv.gov.ua	Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського

Розробник:

к.ю.н., доцент кафедри МППШ _____

В.Л. Качурінер